

U2024/02723

**Internationella Engelska Skolan i Sverige AB:s remissvar SOU
2024:81 Ämneskunskaper och lärarskicklighet – en reformerad
lärarutbildning**

Internationella Engelska Skolan i Sverige AB (Internationella Engelska Skolan) är den ledande friskoleorganisationen inom den svenska grundskolan och driver nio av de tio största fristående grundskolorna i landet. Läsåret 2024/25 går cirka 31 000 elever i våra skolor, 47 grundskolor och en gymnasieskola. Grundare är Barbara Bergström, en svenskamerikanska som arbetade som lärare i en svensk kommunal skola fram till friskolereformen 1992. Hon sade då upp sig för att starta en skola efter sin övertygelse. Internationalisering, med engelska språket som nyckeln till världen, trygghet och ordning i skolan som arbetsmiljö så att lärare kan undervisa och elever lära samt höga akademiska förväntningar för alla elever, oavsett bakgrund, är de tre principerna som präglar Internationella Engelska Skolan under drygt 30 års verksamhet.

Internationella Engelska Skolan är inte remissinstans i detta ärende men anser att frågan är av så stor betydelse att Internationella Engelska Skolan ändå väljer att inkomma med synpunkter på remissen U2024/02723. Eftersom Internationella Engelska Skolan endast bedriver grund- och gymnasieskolor samt fritidshem så kommer Internationella Engelska Skolan att begränsa sitt yttrande till de verksamheter Internationella Engelska Skolan bedriver. Eftersom reformtakten är så pass hög just nu från regeringen så väljer Internationella Engelska Skolan av resursskäl att endast fokusera på ett par av utredningens förslag. Internationella Engelska Skolan bedömer av särskild vikt för just vår verksamhet.

Sammanfattning

Internationella Engelska Skolan välkomnar i grunden ansatsen som utredningen ger uttryck för. En bra lärarutbildning med hög kvalitet och fokus på undervisningen är helt avgörande för att höja kvaliteten i svensk skola. Genom att förstärka både den verksamhetsförlagda utbildning (VFU) och mentorskapet för lärarstudenter, strävar utredningen efter att höja kvaliteten på lärarutbildningen och därigenom öka yrkets attraktivitet samt att integrera VFU med de teoretiska kurserna vilket är ett mycket bra initiativ¹. Detta kräver en gemensam planering och uppföljning av VFU-perioderna för att säkerställa att studenterna får relevanta och meningsfulla erfarenheter, och nyckeln till att detta ska kunna fungera är att stöd för skolhuvudmän och lärosäten tas fram.

Internationella Engelska Skolan tillstyrker ökat fokus på kognitionsvetenskap² och den tvärvetenskapliga syn på att lärare behöver stödjas i att förstå hur elever lär sig på ett djupare sätt ska få ta plats i lärarutbildningen, men det får inte bli för snävt och tekniskt. Läraryrket handlar om lärande och hjärnan – och människan, relationer och samhället.

Internationella Engelska Skolan anser att den här utredningen är en möjlighet att göra upp med en flera decennier gammal syn på lärare och lärarrollen som tyvärr har lett till att yrkets status sjunkit och gjort att svenska elever inte får den utbildning de förtjänar och behöver. Därför tillstyrker Internationella Engelska Skolan en vidare beredning av förslaget.

Den progressiva syn som har präglat svensk skola och svenska skolmyndigheter har formats av en syn på att lärarrollen ska vara mer stödjande än undervisande. Eleverna har, under de senaste decennierna, ansetts ha kompetens att vara med och bestämma vad de ska lära sig, trots att själva definitionen av lärande är kunskap om något de inte redan vet. Regeringens utredning och uttalanden visar att man är beredd att göra upp med den synen. Det är mycket välkommet.

Lärarutbildningen måste ge lärarna verktyg att hantera den utmaning som i dag finns i klassrummen. Elever ger dagligen uttryck för att det är svårt att koncentrera sig, och

¹ SOU 2024:81 s.23-25

² SOU 2024:81 s.325-355

lärarutbildningen bör ge verktyg för att hantera situationer där elever störs av varandra, känner sig stressade eller upprörda. PISA 2022 visar att Sverige har sämre klassrumsklimat under matematiklektionerna än OECD-genomsnittet och i jämförelse med övriga nordiska länder har Sverige sämst klassrumsklimat överlag, dessutom är det vanligare att elever i Sverige kommer sent till sina lektioner jämfört med i de andra länderna. Men, lärare behöver inte bara verktyg i klassrummen, de behöver också verktyg för att kunna hantera de socioekonomiska utmaningar som sätter press på dem och eleverna. De behöver också träning och vägledning i hur man möter föräldrar på ett konstruktivt sätt, så att de känner sig rustade när de kommer ut i verkligheten.

Naturligtvis tillstyrker även Internationella Engelska Skolan förslaget om ökat fokus på läs- och skrivinlärning³. Vår erfarenhet är att många nytexaminerade lärare som Internationella Engelska Skolan anställer har bristande kunskaper i läs- och skrivinlärning för de yngre åldrarna men även gällande hur man fortsätter att utveckla inlärningen i de högre åldrarna. Att kunna läsa och skriva är en mänsklig rättighet som stärker ett demokratiskt samhälle.

Tillägg och övergripande medskick om lärarrollen

Den progressiva syn som har präglat svensk skola och svenska skolmyndigheter har formats ur en övertygelse att lärare ska vara mer stödjande än undervisande.

Utbildningssystemet och lärarutbildningen i Sverige har haft stort fokus på barns och elevers demokratiska rättigheter i stället för att fokusera mer på deras skyldigheter och vad skolan kan ställa för krav på dem för att de ska kunna lära sig. Det faktum att en lärares auktoritet kan ifrågasättas är en bidragande faktor till att synen på lärare har degraderats och i förlängningen också till den nationella lärarbristen. En modell för utbildning, där lärare leder och styr skapar en bättre skola och i förlängningen faktiskt också ett säkrare samhälle. Därför skulle Internationella Engelska Skolan, utöver att tillstyrka förslaget från utredningen, vilja tillföra följande synpunkter i den vidare beredningen av ärendet och/eller framtida utredningar. För det finns några saker som måste förändras för att höja statusen på läraryrket:

- Skriv om syftesparagrafen i skollagen, så att det finns tydliga riktlinjer att skolan också ska fostra elever, förutom att förmedla kunskap. Fostran är ett sätt att överföra vanor och normer som, i samarbete med barnens övriga vuxna, utvecklar kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare. Det löser inte skolans utmaningar, men det stakar ut en tydlig riktning.

³ SOU 2024:81 s357-386

- Stärk tilltron till rektorer och lärare att ingripa. Lärare och skolpersonal är auktoriteter som också ska ha rätt att ingripa mot ordningsstörningar i skolan. Detta måste gå hand i hand med ett rättsväsende och en socialtjänst som rustas för att möta de utmaningar som finns i dag och som redan har letat sig in i skolans värld. Detta finns i andra utredningar men måste kopplas ihop med utbildningen av nästa generations lärare för att få nödvändigt genomslag i praktiken.

Vidare skulle Internationella Engelska Skolan vilja uppmärksamma regeringen på att fler reformer krävs för att förändra svensk skola.

Fler ingångar till lärarutbildning

Samtidigt som lärarnas utbildning reformeras måste fler ingångar till skolan öppnas. I dag råder stor lärarbrist i Sverige. För de som har goda akademiska meriter i ämnen som undervisas i skolan, eller som kommer från övriga yrkeslivet, bör det räcka med en kortare påbyggnadskurs om skollagen, i förening med praktik i en skola under aktivt mentorskap. Detta är också ett sätt att få in fler livserfarenheter i skolan.

Rekrytering av utländska lärare

Det råder idag en extrem lärarbrist i Sverige. Det är också ovärderligt att kunna rekrytera lärare med utländsk lärarexamen som tillskott till svenska skolor då det inte finns möjlighet att avhjälpa lärarbristen inom rimlig tid, genom att utöka antalet platser på befintliga lärarhögskolor i Sverige. Risken är påtaglig att lärarbristen fortsätter prägla svensk skola under många år framåt då det idag även är alldeles för få sökande till de lärarutbildningar som finns i Sverige. Utländska lärare som kan undervisa fullt ut i exempelvis matematik, men också engelska, skulle inte bara bidra till att vara en del av lösningen på svensk lärarbrist utan också stärka kunskaperna i Sverige som kunskapsnation.

Internationella Engelska Skolan anser att de lärare från andra länder som undervisar i våra skolor, på ett tydligt och positivt sätt bidrar till att höja kvaliteten på undervisningen. Internationella Engelska Skolan kan tydligt se att det utbyte som sker mellan de svenska och utländska lärarna på ett positivt sätt bidrar till höjd kvalitet på undervisningen både hos svensk och utländsk personal. De utländska lärarna utgör ett tydligt kvalitets- och kompetenstillskott i det svenska skolväsendet. Som ett bevis kan nämnas att 96% av eleverna i årskurs 9 inom Internationella Engelska Skolans elever uppnådde betyg A-C på nationella proven i engelska, jämfört med 78% i riket. I matematik nådde 50% av eleverna A-C jämfört med 37% av eleverna i riket.

Som redan påpekas i förarbetena bakom skollagsbestämmelsen 2 kap. 17 § är det också viktigt att uppmuntra internationaliseringen och att svenska elever får möjlighet till undervisning på främmande språk och att regeringen därför bedömer att det finns skäl att

göra undantag för skolor med språklig inriktning när det gäller vilka lärare som får användas för undervisningen. (prop 2009/10:165s266).

För Internationella Engelska Skolan, Danderyd 17 mars 2025

Lars Jonsson
VD Internationella Engelska Skolan

Robin Kirk Johansson
Skolchef Internationella Engelska Skolan